

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 13/18

Λουξεμβούργο, 20 Φεβρουαρίου 2018

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-441/17
Επιτροπή κατά Πολωνίας

Κατά τον γενικό εισαγγελέα Βοτ, οι αποφάσεις των πολωνικών αρχών για τη δασική διαχείριση της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Puszczza Białowiecka παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης

Οι αποφάσεις αυτές αναπόφευκτα οδηγούν σε υποβάθμιση των περιοχών αναπαραγωγής των προστατευόμενων ειδών.

Το 2007, η Επιτροπή ενέκρινε, σύμφωνα με την οδηγία περί οικοτόπων¹, τον χαρακτηρισμό της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Puszczza Białowiecka, η οποία περιλαμβάνει ιδίως τις τρεις δασικές εκτάσεις της Białowieża, του Browsk και της Hajnówka, ως «τόπου κοινοτικής σημασίας» λόγω της παρουσίας φυσικών οικοτόπων και οικοτόπων ορισμένων ειδών ζώων και πτηνών, στην προστασία των οποίων δίδεται προτεραιότητα. Η περιοχή αυτή αποτελεί επίσης «ζώνη ειδικής προστασίας» των πτηνών, καθορισθείσα σύμφωνα με την οδηγία περί πτηνών². Αυτή η περιοχή του δικτύου Natura 2000 Puszczza Białowiecka είναι ένα από τα καλύτερα διατηρημένα φυσικά δάση στην Ευρώπη και χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό γηραιών δένδρων, ιδίως αιωνόβιων, και νεκρών δένδρων.

Λόγω της συνεχούς εξαπλώσεως του βόστρυχου του χαρακτή³, ο Πολωνός υπουργός Περιβάλλοντος ενέκρινε, το 2016, για την περίοδο μεταξύ 2012 και 2021, τον τριπλασιασμό σχεδόν της δασικής εκμεταλλεύσεως μόνο στην περιοχή της δασικής εκτάσεως της Białowieża καθώς και δραστηριότητες ενεργού δασικής διαχειρίσεως, όπως δραστηριότητες εξυγιαντικής υλοτομίας, αναδασώσεως και ανανεώσεως, σε ζώνες όπου έως τότε δεν επιτρεπόταν καμία παρέμβαση. Εν συνεχεία, το 2017, ο γενικός διευθυντής της Δασικής Υπηρεσίας εξέδωσε, για τις τρεις δασικές εκτάσεις της Białowieża, του Browsk και της Hajnówka, την απόφαση αριθ. 51 «σχετικά με την κοπή των δένδρων που έχουν προσβληθεί από τον βόστρυχο του χαρακτή και με την αποκομιδή των δένδρων που αποτελούν απειλή για τη δημόσια ασφάλεια και δημιουργούν κίνδυνο πυρκαγιάς, σε όλες τις ηλικιακές κατηγορίες των δασοσυστάδων των δασικών εκτάσεων (...)». Ως εκ τούτου, απομακρύνθηκαν τα ξηρά δένδρα και τα δένδρα που είχαν προσβληθεί από τον βόστρυχο του χαρακτή σε αυτές τις τρεις δασικές εκτάσεις σε μια επιφάνεια 34 000 περίπου εκταρίων, ενώ η περιοχή του δικτύου Natura 2000 Puszczza Białowiecka εκτείνεται σε 63 147 εκτάρια.

Η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι οι πολωνικές αρχές παρέλειψαν να διασφαλίσουν ότι αυτές οι δραστηριότητες διαχειρίσεως δεν θα έθιγαν την ακεραιότητα της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Puszczza Białowiecka, άσκησε στις 20 Ιουλίου 2017 προσφυγή για να διαπιστωθεί ότι η Πολωνία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις οδηγίες περί οικοτόπων και περί πτηνών⁴.

¹ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ 1992, L 206, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε, τελευταία, με την οδηγία 2013/17/ΕΕ του Συμβουλίου της 13ης Μαΐου 2013 (ΕΕ 2013, L 158, σ. 193).

² Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (ΕΕ 2010, L 20, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2013/17.

³ Πρόκειται για είδος παρασιτικού κολεόπτερου που προσβάλλει κυρίως τις ερυθρελάτες.

⁴ Επιπλέον, η Επιτροπή ζήτησε από το Δικαστήριο να διατάξει την Πολωνία, εν αναμονή της αποφάσεως του Δικαστηρίου επί της ουσίας της υποθέσεως, να παύσει, πλην περιπτώσεως απειλής για τη δημόσια ασφάλεια, τις δραστηριότητες ενεργού δασικής διαχειρίσεως σε ορισμένους οικοτόπους και δασοσυστάδες, καθώς και την απομάκρυνση αιωνόβιων νεκρών ερυθρελατών και τις δραστηριότητες υλοτομίας στο πλαίσιο της εντατικοποίησεως της δασικής εκμεταλλεύσεως στην περιοχή Puszczza Białowiecka. Η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικά να διαταχθεί η

Με τις προτάσεις του που δημοσιεύονται σήμερα, ο γενικός εισαγγελέας Yves Bot προτείνει στο Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Πολωνία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις οδηγίες αυτές.

Ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει κατ' αρχάς ότι, σύμφωνα με την οδηγία περί οικοτόπων, τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας, προκειμένου να διατηρούνται τα οικολογικά χαρακτηριστικά των περιοχών που περιλαμβάνουν φυσικούς οικοτόπους. Ειδικότερα, πρέπει να θεσπίζονται τα αναγκαία μέτρα διατηρήσεως για τις ειδικές ζώνες διατηρήσεως και να τηρούνται ειδικές απαιτήσεις όταν πρέπει να εγκριθεί σχέδιο ή έργο που δεν συνδέεται άμεσα με τη διαχείριση της περιοχής ή δεν είναι αναγκαίο για τη διαχείριση αυτή, αλλά μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την περιοχή.

Ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά, αφενός, ότι η Πολωνία δεν εφάρμοσε τα αναγκαία μέτρα για τη διατήρηση της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Puszcza Białowieska. Επισημαίνει, αρχικώς, ότι η διαπίστωση αυτή μπορεί να συναχθεί από την ίδια τη φύση των μέτρων που ελήφθησαν από τις πολωνικές αρχές, τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα την απώλεια μέρους των δασοσυστάδων. Στη συνέχεια, σημειώνει ότι τα μέτρα αυτά δεν μπορούν να δικαιολογηθούν από την άνευ προηγουμένου εξάπλωση του βόστρυχου του χαρακτή, δεδομένου ότι διατυπώνονται δισταύμενες επιστημονικές απόψεις σχετικά με τον κατάλληλο χαρακτήρα των εν λόγω μέτρων. Τέλος, παρατηρεί ότι τα μέτρα αυτά θεωρούνται πιθανοί κίνδυνοι για τη διατήρηση των προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών, σύμφωνα με ένα σχέδιο διαχείρισεως (Plan Zadań Ochronnych, στο εξής: PZO) το οποίο εξεδόθη από τις εθνικές αρχές το 2015⁵. Κατά τον γενικό εισαγγελέα, ενδεχόμενη συνέπεια των αμφισβητούμενων μέτρων είναι να στερηθεί αυτό το PZO την πρακτική του αποτελεσματικότητα ή ακόμη και να παρασχεθεί στις πολωνικές αρχές η δυνατότητα να παραβιάσουν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από αυτό. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο γενικός εισαγγελέας προτείνει στο Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Πολωνία παρέβη τις σχετικές υποχρεώσεις που υπέχει τόσο από την οδηγία περί οικοτόπων όσο και από την οδηγία περί πτηνών.

Αφετέρου, ο γενικός εισαγγελέας, αφού διαπίστωσε ότι υποστηρίχθηκε επίσης ότι τα επίμαχα μέτρα αποτελούν σχέδιο ή έργο μη συνδεδεμένο άμεσα με τη διαχείριση της περιοχής ή μη αναγκαίο για τη διαχείρισή της περιοχής του δικτύου Natura 2000 υπό την έννοια της οδηγίας περί οικοτόπων, υπενθυμίζει ότι ένα τέτοιο σχέδιο ή έργο, σε περίπτωση που ενδέχεται να επηρεάσει σημαντικά την περιοχή αυτή, πρέπει, πρώτον, να αποτελέσει αντικείμενο δέουσας εκτιμήσεως των επιπτώσεών του στην προστατευόμενη περιοχή, για να μπορέσει εν συνεχεία να εγκριθεί, υπό την προϋπόθεση ότι δεν παραβιάζει την ακεραιότητα της περιοχής αυτής. Ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι, όπως προκύπτει από την απλή εξέταση της χρονικής αλληλουχίας των επίδικων αποφάσεων και από τη συνοχή των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν, δεν ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί η εκτίμηση που απαιτείται από την οδηγία περί οικοτόπων, γεγονός που αρκεί για να θεωρηθεί ότι η Πολωνία παρέβη και ως προς το ζήτημα αυτό τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία περί οικοτόπων.

Ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι, λίγο πριν από την απόφαση του 2016, είχαν ληφθεί διαφορετικές αποφάσεις στο PZO του 2015 για τα δένδρα που έχουν προσβληθεί από τον βόστρυχο του χαρακτή. Σημειώνει ότι, μολονότι πρέπει να βρεθεί κάποια ισορροπία μεταξύ των μέτρων ενεργού διαχειρίσεως και των μέτρων παθητικής διαχείρισεως που αποσκοπούν στην καταπολέμηση της εξαπλώσεως του εντόμου αυτού για την εκπλήρωση των στόχων διατηρήσεως που αναφέρονται στις οδηγίες περί οικοτόπων και πτηνών, η στάθμιση αυτή ουδόλως αντανακλάται στις διατάξεις της αποφάσεως αριθ. 51 που εξεδόθη το 2017, καθόσον η απόφαση αυτή επιτρέπει άνευ περιορισμών την εφαρμογή μέτρων για την κοπή και απομάκρυνση δασοσυστάδων. Υπογραμμίζει ότι δεν έχει αποδειχθεί ότι η εξάπλωση του βόστρυχου του χαρακτή

Δημοκρατία της Πολωνίας να καταβάλει χρηματική ποινή για την περίπτωση που δεν συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που θα της επιβληθούν. Με διάταξη της 20ής Νοεμβρίου 2017, το Δικαστήριο δέχτηκε το αίτημα αυτό.

⁵ Στις 6 Νοεμβρίου 2015, ο Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku (περιφερειακός διευθυντής περιβαλλοντικής προστασίας του Białystok, Πολωνία) εξέδωσε ένα Plan Zadań Ochronnych (σχέδιο διαχείρισεως), το οποίο καθορίζει τους στόχους προστασίας και θεσπίζει τα μέτρα προστασίας σχετικά με την περιοχή του δικτύου Natura 2000 Puszcza Białowieska για την επιφάνεια των τριών δασικών εκτάσεων της Białowieża, του Browsk και της Hajnówka. Το σχέδιο αυτό είναι πράξη τοπικού δικαίου.

ευνοήθηκε από τη μείωση του όγκου της δασικής εκμεταλλεύσεως μεταξύ των ετών 2012 και 2015, ενώ ο όγκος αυτός ήταν πανομοιότυπος στη δασική έκταση της Białowieża με τον όγκο της εκμεταλλεύσεως των προηγούμενων ετών. Διαπιστώνει ότι την ίδια ημέρα της εκδόσεως της αποφάσεως του 2016 εγκρίθηκε πρόγραμμα αποκαταστάσεως προκειμένου να αξιολογηθούν για το μέλλον τα ληφθέντα μέτρα, ότι η εκτίμηση που διενεργήθηκε το 2015 δεν αφορά τις επιπτώσεις των μέτρων δασικής διαχειρίσεως στη διατήρηση και την ακεραιότητα της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Puszczka Białowieska στο σύνολό της και ότι βασίζεται σε στοιχεία από το έτος 2012.

Επιπλέον, ο γενικός εισαγγελέας προσθέτει ότι, εν πάση περιπτώσει, όσον αφορά την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, δεν τηρήθηκαν επίσης οι απαιτήσεις της οδηγίας περί οικοτόπων, όπως έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο, καθόσον, κατά την ημερομηνία εκδόσεως των επίδικων αποφάσεων, εξακολουθούσε να υφίσταται επιστημονική διαμάχη σχετικά με τις κατάλληλες μεθόδους παρεμποδίσεως της εξαπλώσεως του βόστρυχου του χαρακτι.

Εκτιμά περαιτέρω ότι παραβιάστηκε επίσης η αρχή της προφυλάξεως, που εμπεριέχεται στην οδηγία περί οικοτόπων, καθόσον, κατά την έκδοση των αμφισβητούμενων μέτρων, δεν είχαν πλήρως προσδιορισθεί, εκτιμηθεί και, ενδεχομένως, αποκλεισθεί το υποστατό και η σοβαρότητα των δυνητικών κινδύνων για τη διατήρηση και την ακεραιότητα της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Puszczka Białowieska.

Ο γενικός εισαγγελέας υπογραμμίζει, επιπλέον, καθόσον οι πολωνικές αρχές επικαλέστηκαν λόγους δημόσιας ασφάλειας προκειμένου να δικαιολογήσουν την έκδοση και εφαρμογή των επίδικων μέτρων, ότι οι εν λόγω αρχές θεωρούν ότι διενεργήθηκε εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου ή έργου της οποίας τα συμπεράσματα πρέπει να είναι αρνητικά και ότι υφίσταται εναλλακτική λύση. Στην περίπτωση αυτή, οι πολωνικές αρχές έπρεπε επίσης να εκτιμήσουν τη χρήση εναλλακτικών ή αντισταθμιστικών μέτρων σε σχέση με τα μέτρα δασικής διαχειρίσεως που εξέδωσαν και έθεσαν σε εφαρμογή. Πλην όμως, δεν τηρήθηκε καμία από αυτές τις υποχρεώσεις.

Τέλος, αντλώντας το συμπέρασμα των αναπτύξεων του περί της μη τηρήσεως των απαιτήσεων σχετικά με την εκτίμηση των επίμαχων δραστηριοτήτων δασικής διαχειρίσεως, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι οι δραστηριότητες αυτές αναπόφευκτα οδηγούν σε υποβάθμιση των περιοχών αναπαραγωγής των προστατευόμενων ειδών που ζουν στην περιοχή του δικτύου Natura 2000 Puszczka Białowieska.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106